

בבית הספר לימדו אותנו לשיר: „נבנה ארצנו

ארץ מולדת - כי לנוילנו ארץ זו!

(המשך טעמוד 26)

ספר טרה סנטה של המיסיון בעכו. אחיה הבכור לומד בטכניון. היא עצמה בחרה לפני ארבע שנים ללמוד באוניברסיטה.

בשלוש השנים הראשונות היתה נוסעת יום יום מצכו לחיפה וחזרה, כשאביה ממתין לה בשעות הלילה המאוחרות ליד תחנת האוטובוסים, כדי שלא תלך לבדה צלילה בסימטאות העיר העתיקה.

לפני שנה עברה להתגורר במעונות הסטודנטים. בשנה הראשונה מימן אביה את לימודיה ואילו אחר כך עבדה בעבודות שונות כדי לממן בעצמה את לימודיה.

רות. והמצב לגבי בתורים ערבים הוא עוד יותר גרוע. ביקשתי דיוור במעונות הסטודנטים. לפי הקריטריונים של חלוקת החדרים הגיע לי חדר. אבל הועדה אמרה לי שבני המיעוטים כבר קיבלו את המר גיע להם במעונות לפי מה שהוקצב להם. אז התברר לי שמחלקים את החדרים גם על פי האדם.

המיפנה האמיתי בחייה של הודה התחולל אחרי מלחמת ששת הימים, כאשר נפגשה עם חלק ממישפחתה שהתגררו בכפר דיר סאנה, ליד רמאללה. „פתאום הרגשתי, ספרה, „שאני שייכת

„אני נשאר!“

טוען עלי הינדואי בן ה-26 מפרעס, 19 עובדי בניין הלומד מזורחנות שנה ראשונה. „אני בטוח שתקום מדינה פלסטינית, ואני רוצה לחיות במדינה פלסטינית, אבל גם כשתקום לא אעזוב את הבית שלי בפרעס. אני נשאר למלא את החובות שלי כאן. אני לא רוצה להיות פליט.“

„לא מעשי!“

מגדיר עומאר זועבי בן ה-25, מנצרת, סטודנט לפסיכולוגיה, את הפיתרונות שמציע אש"ף להקמת מדינה חילונית דמוקרטית. „אבל העם הפלסטיני בחר באש"ף ואת טעם לא לשבת איתם, אחרי שיכירו בקיום מדינת ישראל.“ הוא היה רוצה לחיות במדינה פלסטינית.

כיום היא עובדת כמרכזית במרכז היהודי-ערבי בבית ג'ספן בחיפה. „לא גיליתי את זהותי הפלסטינית עכ"ש,“ אמרת הודה. „הייתי עמה תמיד ואפילו אני יודעת מתי היתה ההתחלה. אבל כשהתחלתי ללמוד באוניברסיטה התחלתי לראות את השוני בין החברה הסגורה והקטנה בה חייתי בתוך סימטאות העיר הירוקה עתיקה בעכו לבין שאר חלקי החברה הישראלית — היהודית. פתאום הבנתי שקיים סער בין הצורה בה חיים ערביי ישראל לבין האידיאל איך צריכים בני אדם לחיות. „את כל העובדות בתוכן חייתי עד כה. התחלתי לראות באור אחר. נוצרה בי תחושה של קיפוח חברתי. היתה תקופה שהיפשו דורות להתגורר בהן בחיפה. הלכנו לפי מודעות בעיתון. כשמעו שר אנחנו ערביות לא רצו להשכיר לנו דיר

למדינה כזאת, כדי לתרום לה משהו. „שואלים אותי, מה פתאום רק עכשיו התעוררת לדבר על הזהות הפלסטינית שלך? זה לא כך. אני מדברת על כך רק מפני שעכשיו פתאום שואלים אותי.“ הודה, המאורשת לסטודנט לוטסי דקה, מהכפר ביר אליסיקה שבמשולש, אותו הכירה באוניברסיטה. עומדת להינשא לו בעוד מיספר חודשים. גם לוטסי הוא סטודנט לעבודה סוציאלית. הם חולמים לחזור יחד לכפר ולבנות שם יחד פעילות סוציאלית לדוגמא לכפרים הערביים.

לגבי מה שזופן העתיד לאיזור, מתנגשים בה רגשות מעורבים. „כשאני מדברת עם האורח ברחוב, זה גורם לי להיות פסימית. מאכזב אותי שלא מוכנים לשמוע ולהבין שאני אומרת שלמרות היותי אורחית מדינת ישראל אני רוצה לחיות ולממש את האומיות שלי ואין בזה שום פגיעה בביטחון המדינה. מצד שני יש לפעמים שאנחנו מגיעים להי דברות עם צעירים יהודים ומצליחים לשר מוע ולהבין האחד את השני. זה שאני בחורה ערבית, יכולה לדבר עם בחור יהודי המוכן להבין אותי, נתון לי מקום לחקוה שאם נשב ונדבר נוכל להגיע להבנה. זה גורם לי להיות אופטימית. זה יכול לקרות לכל היהודים והערבים אם רק ישבו ביחד וידברו. הבעיה היא איך להתחיל?“

לשפר יחסים עם הש.ב.

הודה ברבטי היא אחת מ-500 סטודנטים ערביים באוניברסיטת חיפה, המהווים כעשרה אחוז מכלל הסטודנטים במוסד זה. התלמידים הערבים מאורגנים במיסגרת משלהם הפועלת בעיקר בעניינים סטודנטיאליים. אולם עוד לפני הופעתה של הודה בטלוויזיה, חשבו פועלים בוועד הסטודנטים הערביים שמוציא את צעדיהם.

סיר ג'ורג'אן עבדאללה, בן 24, סטודנט לכלכלה שנה ג', תושב נצרת: „הרגשנו שהפעילות שלנו באוניברסיטה כגוף המייצג סטודנטים ערבים אינה רצויה. זה התחיל בעניין חלוקת מעונות הסטודנטים. לערבים הוקצבו רק 22 מקומות. בני קשנו שיחלקו את הדיוור במעונות לפי קריטריונים חברתיים-כלכליים ולא לפי חלוקה לאומית. לנו ולדוקטורים הערבים באוניברסיטה היתה אוריינטציה לגבי בחינות הכניסה באוניברסיטה. למרות שהסטודנטים הערבים הם בוגרי בתי-ספר של מדינת ישראל, בהם למדו עברית, הם חייבים בבחינות כניסה בעברית. יש סטודנטים שהתקבלו רק לחוג אחד, הלומדים כבר שנה שלישית. הם ביקשו להתקבל לחוג נוסף כדי להגיע לתואר בג'ורג'אן גיברסיטה. ביקשנו גם מנשיא האוניברסיטה שיטה שיקחו בחשבון את חסרון המורים הערבים במקצועות מסוימים ויתכננו להכשיר מורים למקצועות אלה.“

„אלה היו הבעיות העיקריות שלנו. פנינו למוסדות האוניברסיטה והם התעלמו מהבעיות שלנו ולא השיבו כלל לפניות שלנו. נוצרה אצלנו הרגשה שעושים לנו חסד שנותנים לנו ללמוד באוניברסיטה יהודית על חשבון היהודים.“

„האווירה באוניברסיטה התחילה להתחמם בעקבות כרוז שהוצאנו נגד התי בטאויות מסוימות של נשיא האוניברסיטה, סיפר עסאם מחול, 22, תושב הנג' כפר מחול שליד פקיעין, תלמיד השנה השלישית בחוגים לסוציולוגיה ופילוסופיה. „בעקבות זאת התחלנו להרגיש שאין היענות לוועד שלנו. היה ניסיון להבליט שלא מכירים בנו. אחרי זמן מה התחילה חקירה בעניין בחינת-כניסה לערבים, שר תוכנה הודלף לנבחנים מראש. לא היתה לנו התנגדות לחקירה. אבל החקירה לא התנהלה בצורה מתאימה והיא הגיעה עד לאיום לפזר את הוועד שלנו. רק חברי הוועד נקראו לחקירה. מבין אלה שהיו משגיחים בבחינה. הוציאו אותם מהכיתה וחת והומינו אותם לחקירה בנוסח. אולם בתוך הזמן לחקירה... לנה היתלווה מסע לחצים מטעם שירותי-הבטחון.“

כנראה שקיים חשש מפני התארגנות הסטודנטים הערבים במסגרת סטודנטית אילת וגורמים מסוימים מנסים לעשות הכל כדי שלא תהיה התארגנות כזאת. התערבות מסוג זה הוגישה על בשרה, טאגריד אבררחה בן ה-24, מפרעס, סטודנטית לפסיכולוגיה ואנגלית שנה שלי-

הקורעת

סטודנטית יהודיה באוניברסיטת חיפה קורעת בחיוך את הכרוז שחילקו הסטודנטים הערביים באוניברסיטה, ובו הכריזו על נאמנותם למדינה. „זה בגלל מה שהם עשו בהרצאה של שרה-חינוך,“ הסבירה.

שית. היא עבדה כמורה לאנגלית בבית הספר המקיף בכפר הדרוזי ירקה. מספרת טאגריד: „הייתי מועסקת שם לפי שעות. נאמר לי שישלח אלי מינוי קבוע ממישרד-החינוך. יום אחד קרא לי מנהל בית-הספר והציע לי שכדאי לי להתפטר ממישרתי מרצוני. שאלתי אותו: „מדוע?״ הוא השיב לי שבמחנת הכיר שורים שלי אני אומנם מתאימה אבל למעשה באו אנשי הש.ב. ויעצו לו לפרט אותי בגלל פעילותי בוועד הסטודנטים ב' חיפה. הוא הציע לי, לסדר את העניינים שלי עם חש.ב. אם ברצוני להיות מורה.“

מסע הסתה מתוכנן

מתיווחת גברה בעקבות הראייה נות בטלוויזיה עם הודה וכמה חברי בריה. נראה שהתבטאויות הסטודנטים הערבים שהורו בגלוי בזהותם הפלסטינית והצהירו כי הם רואים באש"ף אירגון הייצוג את הפלסטינים. למרות שאינם מודעים עם דרכו וצורת פעולתו, הדליקו אור אדום במוסדות מסוימים. „ישנה החליט כי הסטודנטים הערבים מהווים סכנה ויש להזהיר את הציבור מפניהם. „אנחנו יודעים שכל מה שאנחנו עור שים זה לגיטימי.“ אמר עסאם מחול. „הפעילות שלנו לא עלתה אף פעם לא על פסים פוליטיים. אנחנו מטפלים רק בבעיות החברה שלנו. המתיווחת והאיורים מת-מיהם אותנו. אם נעשה פחות ממה ש-אנחנו עושים עכשיו זה יהיה כמו לא לא לעשות שום דבר.“

ואו, לפני שבועיים, נערך ביוזמת ועד הסטודנטים הערבים רבי-שיח על הבעיה הפלסטינית. „ביקשנו לארגן סימפוזיון בו ייוצגו כל הדעות מכל הצדדים.“ הסביר עסאם. „לקחנו אנשים מהשמאל הקיצוני ומהימין הקיצוני. ד"ר אברהם בן-עמי ייצג את ארץ-ישראל השלימה ואילו בני מין גונן ייצג את ר"ח. את בן-עמי שמעו עד הסוף ולא הפריעו לו. אבל בסוף נאום מו של גונן, כשאמר שלצד זכותה של מדינת-ישראל להתקיים יש זכות קיום גם לעם פלסטיני ויש מקום באיזור לשני העמים. קיבלו את דבריו במחאות כפיים. אחרי הסימפוזיון החלו פירסומים מסול-פים בעיתונים כאילו מחאנו כף לאש"ף. הרגשנו שיש משהו מתוכנן מאחורי ה-פירסומים האלה. מנסים להציג אותנו כי תומכי אש"ף וכקיצוניים.“

כמה ימים אחרי הסימפוזיון הגיע שר החינוך, אהרון דלדן, להרצאה באוניברסיטה. כמאה סטודנטים, יהודים וערבים באו להקשיב לו. בסוף הרצאתו הופנו